

บทที่ 2

สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

ในบทนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ พร้อมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยรวมทั้งประวัติความเป็นมาขององค์กร โดยขอเสนอหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพ หมายถึง ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในการบริหารให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย พลวัตการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์กร การเพิ่มอำนาจแก่บุคคล การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

ปัญหา หมายถึง ประเด็นที่เป็นอุปสรรค ความยากลำบาก ความต้านทานหรือความท้าทาย หรือเป็นสถานการณ์ใดๆ ที่จะต้องมีการแก้ปัญหา (วิยะดา แสงอันประเสริฐ, 2557:3)

การส่งเสริม หมายถึง การตระหนักถึงเป้าหมายในการดำเนินการใดๆ ซึ่งต้องนึกถึงสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์พร้อมบรรลุเป้าหมายและสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น (ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล, 2557:189)

จากความหมายข้างต้นสื่อถึงได้ว่าความเป็นจริงของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการบริหารการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับรวมทั้งประเด็นอุปสรรค ความยากลำบากที่จะต้องแก้ไขปัญหา เพื่อให้การส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้มีนโยบายที่จะเปิดการเรียนการสอนในแผนกวิชาการศึกษาอิสลามพร้อมๆกับการเริ่มการจัดตั้งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในปี 2519 ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรดังกล่าว แต่ด้วยในขณะนั้นยังไม่มีความพร้อมในหลายๆด้าน โดยเฉพาะด้านบุคลากร จึงไม่สามารถจัดตั้งได้

หลังจากที่มีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีความพร้อมทางด้านบุคลากรแล้ว จึงได้ริเริ่มการเปิดหลักสูตรดังกล่าว และได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อ การศึกษาอิสลาม เป็น อิสลาม

ศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการในรูปแบบของแผนกวิชาอิสลามศึกษา โดยอยู่ภายใต้ภาควิชาปรัชญาและศาสนาซึ่งปัจจุบันเทียบกับภาควิชาปรัชญาและได้รับความเห็นชอบหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับปริญญาตรีจากภาครัฐเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2523

โครงการจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา (2525:23) หลังจากการได้เปิดหลักสูตรอิสลามศึกษา ภายใต้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางคณะกรรมการหลักสูตรได้มีแผนกำหนดจะจัดตั้งสถาบันอิสลามศึกษา โดยมีคณะดำเนินงานดังนี้

1. นายหะสัน หมัดหมาน	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งฯ
2. นายดลมนรรัตน์ บากา	ตำแหน่ง	เลขานุการโครงการฯ
3. นางอาริน สะอิตี	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเลขานุการโครงการฯ
4. นายสมเจตน์ นาคเสวี	ตำแหน่ง	กรรมการบริหารโครงการฯ
5. นางสาวปาตีเมาะ สะออิ	ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่ธุรการ

ปาตีเมาะ ดอเลาะ (2549:10) วิทยาลัยอิสลามศึกษาเริ่มต้นจากการจัดตั้งศูนย์กลางการศึกษาศาสนาอิสลาม และได้เสนอเป้าหมายและนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2521 (ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอรัฐบาลพิจารณากำหนดมาตรการและเป้าหมายการพัฒนาพื้นที่เฉพาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529) โดยกำหนดเป้าหมายและนโยบายความมั่นคงเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นที่พัฒนาด้านการศึกษาแก่เยาวชนในพื้นที่ สืบเนื่องมาจากความพยายามของรัฐบาลที่จะแก้ไขปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากรัฐบาลโดยเฉพาะในด้านของสายทหารและความมั่นคง

หลังจากสถาบันอิสลามศึกษาได้รับอนุมัติจัดตั้งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้มีการเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา และคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย ได้พิจารณามีมติเห็นชอบในคราวประชุมที่ 11/2527 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2527 ให้อนุมัติให้เป็นวิทยาลัยอิสลามศึกษา สามารถผลิตบัณฑิตและมีสถานะเทียบเท่าคณะหนึ่งของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยได้ทำเรื่องยื่นไปคณะรัฐมนตรีเพื่อร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับพระราชทานกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2532 เพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษา การค้นคว้ารวมทั้งการวิจัยโดยเฉพาะด้านอิสลามศึกษาและการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

อะหมัด ยี่สุนทร (2547:5-8) ได้กล่าวว่า ความพยายามของคณะทำงานในการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้บรรลุผลเมื่อปี 2532 เมื่อได้รับการอนุมัติจากรัฐบาลในการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่อยู่ภายใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 106 ตอนที่ 23 ลงวันที่ 31 ธันวาคม 2532 ให้วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นหน่วยงานราชการหน่วยหนึ่งในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สำหรับผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยวิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา คือการเป็นสถาบันทางการศึกษาที่เป็นพร้อมจะก้าวเป็นอุดมศึกษาระดับชั้นนำทางวิชาการด้านศาสตร์อิสลาม ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาสังคมรวมทั้งภูมิภาคต่างๆอย่างสมดุลโดยยึดอัล-อิสลามเป็นบรรทัดฐาน (ปาตีเมาะ ดอเลาะ, 2549 :9)

2.2.1 วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษานั้นมีอยู่ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านวิทยาการอิสลามและโลกมุสลิมในภูมิภาค โดยมีการวิจัยเป็นฐาน¹²

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า วิสัยทัศน์โดยรวมของวิทยาลัยอิสลามศึกษายังเน้นและให้ความสำคัญในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำด้านวิทยาการอิสลาม

2.2.2 พันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษา

อะหมัด ยี่สุนทร (2547:9) วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีพันธกิจแตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพื่อให้องค์กรเดินไปในทางอันเดียวกัน โดยมีพันธกิจดังนี้

2.2.2.1 การมีพันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษาสมัยการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.2.2.2 การมีพันธกิจวิทยาลัยอิสลามศึกษาสมัยการบริหารของ รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาแอ ฮาลี อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยอิสลามศึกษา (ปี 2550)

¹² <http://www.cis.psu.ac.th/frontpage/menu/วิสัยทัศน์และพันธกิจ>

ทั้งนี้ พันธกิจเหล่านั้นได้ดำเนินการให้มีสอดคล้องที่เกี่ยวกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์

- จะต้องผลิตบัณฑิตให้ตรงตามแบบคุณลักษณะที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่ได้พึงประสงค์
- การเป็นศูนย์กลางของการบริการชุมชน เพื่อเสริมสร้างริยธรรมและ คุณธรรมแก่สังคม
- การเป็นศูนย์กลางของการศึกษา วิจัย ค้นคว้าเกี่ยวกับศาสตร์อิสลาม และสังคมมุสลิมในประเทศไทย
- ถ่ายทอดคุณค่าศิลปวัฒนธรรมมุสลิม รวมทั้งทำนุบำรุงรักษาที่ตรงกับ หลักการอิสลาม
- การเป็นสถาบันนานาชาติด้านอิสลามศึกษาในปี พ.ศ. 2554

2.2.2.3 พันธกิจในสมัยการบริหารของ ดร.ยูโซะ ตาละ ระหว่างปี 2561-2563 นั้น พบว่า มีพันธกิจดังนี้

- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยอิสลามศึกษาให้เป็นสังคมความรู้ซึ่ง ตั้งไว้บนพื้นฐานของอิสลาม
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษาและ วิจัยด้านศาสตร์อิสลามในระดับนานาชาติ
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์กลางการวิจัยและ การศึกษาเกี่ยวกับตะวันออกกลาง
- จะต้องพัฒนาและส่งเสริมวิทยาลัยให้เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากรด้าน อิสลามศึกษาและศูนย์พัฒนาทักษะด้านภาษาเพื่ออิสลามศึกษา
- พัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน สาขาวิชาอิสลามศาสตร์ เพื่อความ เป็นนานาชาติ
- บูรณาการความรู้ต่างๆ บนพื้นฐานของอิสลามเพื่อสร้างคุณธรรม ปัญญา โลกทัศน์และสมรรถนะสากลให้แก่บัณฑิต
- ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมบนพื้นฐานของอัลอิสลาม

- ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่สิ่งนั้นตามกรอบอิสลาม¹³

ตามข้อมูลที่ได้อ่านมาข้างต้น ได้เป็นปฐมบทหัวข้อการวิจัยของผู้วิจัยไว้ดังนี้

เมื่อมองดูถึงพันธกิจแล้ว พบว่าพันธกิจสมัยการบริหารของ ดร.ยูโซะ ตาเลสอตคล้องกับพันธกิจแรกเริ่มการก่อตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษา ไม่ว่าจะเป็นในด้านการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ด้านอิสลามศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะโลกอาหรับ ซึ่งดูจากหลักฐาน เมื่อครั้งได้จัดสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2553 มีผู้เข้าร่วมที่เป็นทั้งนักวิชาการ ผู้บริหารองค์กรหรือสถาบัน รวมทั้งผู้นำเสนอบทความทางวิชาการ มีผู้เข้าร่วมจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอาหรับ และได้มีการนำเสนอด้วยภาษาอังกฤษ และภาษาอาหรับ โดยเฉพาะการนำเสนอด้วยภาษาอาหรับนั้น เป็นการนำเสนอจากเจ้าของภาษา หรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับดั้งเดิม ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เป็นบรรดา คณาจารย์ และนักศึกษาในพื้นที่สามารถรับประโยชน์ในส่วนนี้ได้ดี

จากการสังเกตของผู้วิจัยได้ข้อมูลว่าโครงการสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีนักวิชาการระดับสูงจากประเทศอาหรับอาทิเช่น จากประเทศอียิปต์ ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ โอมาน คูเวต เป็นต้น จึงทำให้บรรดา คณาจารย์ บุคลากรและนักศึกษาสามารถที่จะสื่อสารภาษาอาหรับได้

จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า สภาพ ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับของวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีสภาพและปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับแต่ละกิจกรรมของวิทยาลัยอิสลามศึกษา

2.3 ระดับการศึกษาและแผนกวิชาในวิทยาลัยอิสลามศึกษา

นับตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา วิทยาลัยอิสลามศึกษามีระดับการศึกษาทั้งหมด 3 ระดับด้วยกัน โดยมีจำนวนแผนกวิชาดังนี้

2.3.1 ระดับปริญญาตรี จำนวน 6 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้

2.3.1.1 แผนกวิชาอิสลามศึกษา

2.3.1.2 แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ

2.3.1.3 แผนกวิชากฎหมายอิสลาม

¹³

<http://www.cis.psu.ac.th/frontpage/menu/วิสัยทัศน์และพันธกิจ>

- 2.3.1.4 แผนวิชาการสอนอิสลามศึกษา
- 2.3.1.5 แผนวิชาเศรษฐศาสตร์และการจัดการในอิสลาม
- 2.3.1.6 แผนวิชาตะวันออกกลางศึกษา
- 2.3.2 ระดับปริญญาโท จำนวน 2 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้
  - 2.3.2.1 แผนวิชาอิสลามศึกษา
  - 2.3.2.2 แผนวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม
- 2.3.3 ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 สาขาวิชา โดยมีสาขาวิชาดังนี้
  - 2.3.3.1 วิชาอิสลามศึกษา

2.4 จำนวนบุคลากรวิทยาลัยอิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันใหญ่สถาบันหนึ่ง จึงมีบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนหลายคน โดยสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. บุคลากรสายวิชาการ มีจำนวนทั้งหมด 41 คน
2. บุคลากรสายสนับสนุน มีจำนวนทั้งหมด 34 คน โดยไม่รวมกับลูกจ้างโครงการ (แวนอปิยะ เจ๊ะอะ, 20 มกราคม 2561)

2.5 สภาพวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ

นับตั้งแต่ปี 2556 วิทยาลัยอิสลามอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งพิจารณาจากพันธกิจของวิทยาลัยอิสลามศึกษาที่ได้ให้ความสำคัญด้านภาษาอาหรับไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์กลางด้านการวิจัยและการศึกษาด้านอิสลามในระดับนานาชาติ การพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ด้านตะวันออกกลาง รวมทั้งพัฒนาวิทยาลัยฯ ให้เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากรอิสลามและและพัฒนาทักษะทางภาษา แม้กระทั่งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนด้านอิสลามศึกษาเพื่อความเป็นนานาชาติ

ด้วยเหตุนี้ จึงพบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับพอสมควร ไม่ว่าจะเป็นในด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับดังนี้

2.5.1 หลักสูตรอิสลามศึกษานานาชาติ

สาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ เป็นสาขาหนึ่งที่เปิดสอนโดยได้เปลี่ยนมาจากแผนกวิชาอิสลามศึกษาโปรแกรมอาหรับ ซึ่งอยู่ภายใต้ภาควิชาอิสลามศึกษา ทั้งนี้การเกิดขึ้นนั้นก็ เป็นไปตามนโยบายการบริหารวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านการจัดการศึกษาว่าด้วยการพัฒนา คุณภาพหลักสูตรต่างๆ ให้เท่าเทียมกับหลักสูตรด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยใช้ภาษา อาหรับ ซึ่งได้ทำการเปิดสอนรุ่นแรกเมื่อปีการศึกษา 2551 โดยมีข้อมูลดังนี้

- ชื่อหลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ)
- ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรบัณฑิต (อิสลามศึกษา)
- อักษรย่อปริญญาในภาษาไทย : ศศ.บ. (อิสลามศึกษา)
- อักษรย่อปริญญาในภาษาอังกฤษ : B.A.(Islamic Studies)

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบนโยบายให้แก่คณาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาอิสลามศึกษา หลักสูตรนานาชาติ โดยได้มอบนโยบายที่ว่าสาขาวิชาจะต้องสร้างนักศึกษาที่มีความเข้าใจและรู้ถึง หลักการณ์ในด้านอิสลามศึกษา โดยใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการวิจัย ศึกษา ค้นคว้าให้กว้างขึ้น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาชีวิตของบัณฑิตและชุมชนอย่างเท่าเทียม โดยนำมาปฏิบัติใช้ในประจำวัน และใน สังคมอย่างถูกต้อง รวมทั้งมีความคิดที่ดี และมีความคิดในการสร้างสังคม รวมทั้งสร้างความ รับผิดชอบสังคมรอบข้างและตนเอง

วิทยาลัยอิสลามศึกษา ได้มอบภารกิจสำคัญแก่สาขาวิชาที่จะต้องเร่งปฏิบัติคือ

- 2.5.1.1 จะต้องสามารถตอบโจทย์ด้านความเชี่ยวชาญ การพัฒนาความรู้เพื่อตอบสนอง ที่จะบริการสังคม
- 2.5.1.2 จะต้องมึบทบาทในการพัฒนาชีวิตของสังคม ที่ตั้งบนพื้นฐานของการเรียนรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ด้านอิสลาม
- 2.5.1.3 จะต้องตอบอัตลักษณ์ของสังคมและเชื่อมโยงกับประเทศอาหรับและโลกมุสลิม โดยใช้ภาษาอาหรับในการขับเคลื่อน
- 2.5.1.4 จะต้องสามารถแก้ปัญหาความขาดแคลนของบุคลากรในด้านอิสลามศึกษาได้

ในขณะที่เดียวกันแผนกวิชาจะต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ทางวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา โดยการเข้าถึงแหล่งความรู้จากอัลกุรอานและหะดีษ ซึ่งเป็นภาษาอาหรับ รวมทั้งสามารถพัฒนาตัวเองและสังคมได้
- มีความสามารถในการซึมซับอิสลามโดยใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการ วิจัยศึกษาและค้นคว้าด้านอิสลามศึกษาให้กว้างยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอัลอิสลามได้อย่างถูกต้อง
- จะต้องมึจริยธรรมและคุณธรรมในขอบเขตของอิสลามและสามารถดำรงชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างดี
- จะต้องมีความสามารถในการใช้ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ พร้อมกันนี้ จะต้องวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์¹⁴

จากปรัชญา ความสำคัญและวัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเป็นบทบาทหนึ่งของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการเผยแพร่ภาษาอาหรับ เนื่องจากสอดคล้องกับปรัชญาของแผนกที่ว่าจะต้องมีการผลิตนักศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรีที่มีความรู้และเข้าใจอิสลาม โดยการนำภาษาอาหรับเป็นตัวหลักในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับศาสตร์อิสลามและศาสตร์ทั่วไป และยังสมเหตุสมผลกับความสำคัญของแผนกที่จะต้องตอบอัตลักษณ์ของสังคมในพื้นที่และเชื่อมโยงกับกลุ่มโลกมุสลิมและประเทศอาหรับ โดยมีภาษาอาหรับในการขับเคลื่อนปัจจัยต่างๆที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอาหรับหนึ่งนั้นก็คือการใช้ภาษาอาหรับเป็นตัวขับเคลื่อนในการสื่อสารระหว่างกัน

นอกจากสาระเนื้อหาการเรียนรู้ที่ใช้ภาษาอาหรับในการศึกษาแล้ว วิทยาลัยอิสลามศึกษายังได้บรรจุคณาจารย์ในแผนกนี้ ผู้ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับเพื่อความเข้มข้นของเนื้อหาและความเข้าใจในด้านภาษาอาหรับมากขึ้น โดยมีอาจารย์ประจำหลักสูตรดังนี้

1. นายอาเหม็ด อัสซะรีฟ
2. นางฟาตีเมาะ จะปะเกีย¹⁵
3. ดร. ฮัสมาแอ กาเต๊ะ

¹⁴ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554, 1-5

¹⁵ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554, 2

4. ดร.อาลี สาเมาะ
5. ดร.รุซดี ตาเห
6. Dr.Abdulai M.Kaba
7. Dr.Ibrahima Lamine Sano¹⁶

แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้รับความนิยมนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และนักศึกษาจากต่างประเทศที่มีความสนใจจะเข้ามาศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นหลักสูตรสากลที่ใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษากลางในการศึกษา ทั้งนี้สามารถแยกจำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาตามข้อมูลสถิติของงานทะเบียนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ปีการศึกษา	จำนวนนักศึกษาไทย	จำนวนนักศึกษาต่างประเทศ	รวมทั้งหมด	ประเทศของนักศึกษาต่างชาติ
2557	24	10	34	ไลบีเรีย/กัมพูชา/กินี/จีน
2558	45	18	63	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคมาสต์/กินี/ไลบีเรีย
2559	35	20	55	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคมาสต์/กินี/ไลบีเรีย/มาเลเซีย/อินโดนีเซีย/ศรีลังกา
2560	55	18	71	กัมพูชา/จีน/ไต้หวัน/ไคมาสต์/กินี/ไลบีเรีย/มาเลเซีย/อินโดนีเซีย/ศรีลังกา
2561	42	2 ¹⁷	44	เวียดนาม

จากตารางจะเห็นว่าจำนวนของนักเรียนที่เข้ามาเป็นนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติมีการเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา รวมทั้งนักศึกษาที่มาจากต่างประเทศอีกด้วย ทั้งนี้

¹⁶ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560, 3-5

¹⁷ <http://regist.pn.psu.ac.th/studentsum/major.php>

เนื่องจาก แผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้ให้ความสำคัญด้านวิทยาการอิสลามโดยใช้ภาษาอาหรับ 80 % เป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน และ 20 % เป็นภาษาอังกฤษ จึงเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย

2.5.2 โครงการ

2.5.2.1 โครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN)

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนกระทั่งปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ และความไม่สงบต่างๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เกิดความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แม้ในปัจจุบันการปฏิบัติการในเชิงความรุนแรงนับจำนวนครั้งจะลดน้อยลงบ้าง แต่นั่นหาใช่ว่าสถานการณ์จะสงบเป็นปกติไม่ ผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นในวงกว้างที่ครอบคลุมในมิติต่างๆทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม ด้านการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษาและอื่นๆ เป็นต้น การแก้ปัญหาระยะยาวในเชิงนโยบาย (Long Term Policy) นั้น หน่วยงานต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องต่างเห็นพร้อมกันว่า แท้ที่จริงนั้นการพัฒนาทางการศึกษาสำหรับเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อยกระดับชีวิตด้านต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นโครงการที่หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนจะต้องแก้ไขและปรับปรุงรวมทั้งพัฒนาเป็นการด่วน ทั้งนี้ เพราะเป็นแนวทางที่อาจจะปรับเปลี่ยนความคิดของเด็กๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ตั้งที่นานาอารยประเทศดำเนินอยู่ วิทยาลัยอิสลามศึกษาในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีภารกิจหลักในด้านการผลิตบัณฑิต ทางด้านอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และเอก ได้จัดทำโครงการเพื่อต่อยอดความคิดของนักศึกษาในด้านต่างๆหลายโครงการด้วยกัน โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือส่งนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อรับประสบการณ์ในด้านวิชาการด้านอิสลามศึกษาในสถาบันชั้นนำที่ได้มีการจัดการเรียนด้านอิสลามในต่างประเทศ เป็นกระบวนการหนึ่งในโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้มีและขีดความสามารถและเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามระบบของอิสลามศึกษาในระดับสากลอีกด้วย โดยเฉพาะด้านภาษาอาหรับที่นักศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของภาษานี้ นอกจากนี้วิทยาลัยมีความเชื่อว่าโครงการดังกล่าวสามารถรองรับนักศึกษาที่มีความสามารถและมีความประสงค์จะเรียนต่อด้านอิสลามศึกษาอยู่แล้วเลือกที่จะเรียนต่อที่วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่ง

จะเป็นไปตามนโยบายของรัฐ ซึ่งได้กำหนดไว้ตอนที่มีการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาขึ้นใน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

โครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN) เป็นโครงการที่ส่ง นักศึกษาไปทำการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ โดยมีระยะเวลาตามความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะเป็น 3 รูปแบบด้วยกันคือ 1) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ 2) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา 3) การส่งนักศึกษาไปแลกเปลี่ยนเป็น ระยะเวลา 2 ภาคการศึกษา

ในปี 2550 วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้เจรจาความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อร่วมจัดโครงการดังกล่าวซึ่งได้รับความร่วมมือจากกระทรวงการต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยทั้งสองฝ่ายได้มีข้อตกลงเบื้องต้นที่จะจัดโครงการร่วมกัน 2 โครงการ คือ

1. หลักสูตรระยะสั้นเพื่อฝึกความพร้อมของบัณฑิตในการทำงานเป็นล่ามใน โรงพยาบาลและโรงแรม

2. หลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลและภาษาอาหรับสำหรับบัณฑิตที่มีความต้องการ เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ (ยูโซะ ตาและและคณะ, 2559:3)

จากโครงการทั้งสองโครงการที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาและกระทรวงการต่างประเทศ ได้มีข้อตกลงความร่วมมือด้วยกันนั้น บ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทั้งฝ่ายวิทยาลัยและภาครัฐโดยเฉพาะ กระทรวงการต่างประเทศให้ความสำคัญกับภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก และด้วยเหตุผลเหล่านี้จึงบ่งชี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญกับการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยเฉพาะ นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ดำเนินโครงการดังกล่าวนับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เมื่อนับตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา มีมหาวิทยาลัยดังต่อไปนี้เป็นมหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ประเทศ	มหาวิทยาลัย
1	ประเทศตุรกี	1. Ankara University

2	ประเทศจอร์แดน	1. The University of Jordan 2. Yarmouk University 3. Al-alBayt University
3	ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	1. Sharjah University 2. Al-Qasimia University 3. The University of United Arab Emirate
4	ประเทศบาห์เรน	University of Bahrain
5	ประเทศบรูไน	Universiti Islam Sultan Sharif Ali
6	ประเทศอินโดนีเซีย	1. Universitas Islam Negeri Sultan Syarif Kasim Riau
7	ประเทศมาเลเซีย	1. International Islamic University Malaysia 2. University of Malaya 3. The National University of Malaysia 4. Islamic Sciences University of Malaysia 5. Universiti Malaysia Kelantan 6. Universiti Utara Malaysia

(ยูโอะ ตาเลและคณะ, 2559 : 6-9)

เมื่อมองดูถึงจำนวนมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ International Islamic Studies – Networking (IISN) มีมหาวิทยาลัยในประเทศอาหรับหลายมหาวิทยาลัยที่พร้อมรับนักศึกษาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ด้านภาษาอาหรับ ทำให้นักศึกษามีความกล้าที่จะสื่อสารภาษาอาหรับมากขึ้น และทำให้นักศึกษาสามารถสื่อสารภาษาอาหรับได้ในชีวิตประจำวัน จนนำมาซึ่งความคุ้นชินกับภาษาอาหรับซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลดีต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก

โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาเป็นโครงการที่มีความสำคัญอย่างมากในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อยกระดับอุดมศึกษานั้นๆสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติ และมีคุณภาพในระดับสูงขึ้นไป เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวจะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของต่างชาติ อาทิ ภาษาและการอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม

ทั้งนี้ ทุนโครงการ IISN ไม่ได้มีสำหรับเฉพาะนักศึกษาแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติเท่านั้น แต่เป็นทุนเปิดกว้างสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยอิสลามศึกษาทุกคน โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 เพื่อเปิดโอกาสในนักศึกษาที่มีชอบและความถนัดการใช้ภาษาอาหรับได้เดินทางไปศึกษาภาษาอาหรับ ณ ประเทศที่มีการใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อเป็นทุนชีวิตในการประกอบอาชีพในอนาคตรวมทั้งการเดินทางไปในโลกกว้างอีกด้วย

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้ดำเนินโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) นับตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน (2560) เป็นเวลา 10 ปี โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมโครงการดังกล่าว 315 คน โดยมีมหาวิทยาลัยต่างๆ ในต่างประเทศที่ให้การยอมรับนักศึกษาวิทยาลัยฯ เพื่อเข้าโครงการแลกเปลี่ยน เช่น มหาวิทยาลัยจอร์แดน มหาวิทยาลัยยอร์ก มหาวิทยาลัยอัลอัลบัยต์ ประเทศจอร์แดน มหาวิทยาลัยซัวเราะฮ์ ประเทศสหรัฐอเมริกาอเมริกาใต้ มหาวิทยาลัยบาห์เรน ประเทศบาห์เรน

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการและจบการศึกษาแล้ว ซึ่งได้สอดคล้องกับหัวข้อวิจัยดังนี้

“โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) เป็นโครงการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้หนูได้เดินทางรอยฝันของตัวเองคือการได้เรียนภาษาอาหรับ ณ ดินแดนอาหรับ เพราะโดยส่วนตัวนั้นชอบภาษาอาหรับอยู่แล้ว แต่ด้วยฐานะทางบ้านที่ไม่ค่อยดีเลย ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะเดินทางไปศึกษา ณ ประเทศอาหรับได้ ซึ่งการได้เข้าร่วมครั้งนี้ เป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับหนูที่จะเข้าใจภาษาอาหรับมากขึ้น”

(กามีละฮ์ กาแลซา, 16 สิงหาคม 2560)

“ตั้งใจจะมาเรียนวิทยาลัยอิสลามศึกษา เนื่องจากได้รับทราบข้อมูลว่าถ้ามีความสามารถก็สามารถเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ ประเทศอาหรับได้ เพราะว่าเป็นคนที่ชอบภาษาอาหรับ ชอบสนทนากับชาวอาหรับ”

(มูบารอก อูมา, 20 สิงหาคม 2560)

“โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา ภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาอาหรับได้และยังรวมถึงภาษาอื่นๆอีกด้วย”

(นุรอัยมาน เจ๊ะอาแว, 5 กรกฎาคม 2561)

Konevas and Duoba (2007) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการเพิ่มนักศึกษาแลกเปลี่ยน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รับผลประโยชน์ในด้านชีวิตการศึกษา ด้านภาษาที่จะได้รับและประสบการณ์ในต่างประเทศ

จากบทวิจัยดังกล่าวสามารถบ่งชี้ว่า การที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาส่งนักศึกษาเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศอาหรับนั้น นักศึกษาสามารถที่จะซึมซับถึงภาษาภาษาอาหรับได้ง่ายตลอดจนประสบการณ์ในการสื่อสารภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้เป็นตัวสนับสนุนว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษาในเชิงนโยบายเป็นอย่างดี

2.5.2.2 โครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้วางพันธกิจเพื่อตอบโจทย์วิสัยทัศน์ที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญคือการเผยแพร่ภาษาอาหรับ ทั้งนี้ ในปัจจุบันได้มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน ซึ่งได้ให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากในประชาคมอาเซียนนั้น จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักเรียนและนักศึกษารวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาที่สะดวกขึ้นและจะมีการเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ และด้านการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายความรู้ต่างๆ เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างๆระหว่างกัน ทำให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามกัน ทั้งนี้ เพื่อผลิตนักศึกษาที่มีความสามารถพร้อมสำหรับการรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ดังนั้น ทิศทางของอุดมศึกษาที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงที่สำคัญ คือ ความหลากหลายของภาษา ความหลากหลายของวัฒนธรรม และทำอย่างไรให้บัณฑิตสื่อสารภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับการทำงานภายใต้ความหลากหลายและความแตกต่าง มีกระบวนการวิคิดในการทำงาน สามารถที่จะแข่งขันได้ ตลอดจนการเตรียมสมรรถนะในการเป็นผู้นำให้กับบัณฑิต ถึงแม้ว่าประชาคมอาเซียนจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารก็ตาม แต่

ประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือ ประเทศอาเซียนเป็นประเทศที่ชาวอาหรับนิยมเดินทางท่องเที่ยวและการรักษาสุขภาพ เพราะฉะนั้น ภาษาอาหรับจึงเป็นที่ทำหยาอย่างยิ่งสำหรับประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การท่องเที่ยวและมีศูนย์แพทย์ที่ทันสมัยซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคมโลก

การจัดการศึกษาทางด้านอิสลามศึกษาในระดับสากล ถึงแม้ว่าภาษาอาหรับเป็นภาษามาตรฐานในการเป็นสื่อที่จะทำความเข้าใจในเนื้อหาหลักของอิสลามศึกษา อาทิ ภาษาที่มีอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอานและในหะดีษ และยังเป็นภาษาทางการที่ใช้ในการเรียนด้านอิสลามศึกษาโดยทั่วไปในประเทศอาหรับ ซึ่งมีนักศึกษาจากประเทศไทยจำนวนมากเดินทางไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี วิทยาลัยต่างในประเทศอาหรับ

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของนักศึกษาไทยที่ได้เดินทางศึกษาอิสลามศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศอียิปต์ จอร์แดน และซาอุดีอาระเบีย ฯลฯ คือทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งส่วนมากอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้นักศึกษาเหล่านั้นเสียโอกาสในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาภาษาอาหรับเป็นเงินจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาและการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับในประเทศไทยให้ความยั่งยืน มีระดับที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลและโลกมุสลิมที่มีการเรียนด้านอิสลามศึกษาได้ วิทยาลัยอิสลามศึกษาจึงได้ให้บทบาทในการเผยแพร่ภาษาอาหรับอีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญยิ่งนั่นคือโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา

ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีการจัดโครงการสัมมนาอิสลามศึกษานานาชาติครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 นักวิชาการจากประเทศอาหรับจำนวน 16 ประเทศเห็นชอบที่จะให้วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ภาษาอาหรับและยกระดับการศึกษาอิสลามในประเทศไทยสู่เวทีสากล จึงได้มีข้อตกลงที่จะจัดตั้งศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาขึ้น ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลไทยเป็นอย่างดี

โครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เห็นความสำคัญในการพัฒนาความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาทักษะและศักยภาพในการใช้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนและนักศึกษารวมทั้งบุคลากรทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ตลอดจนคนทั่วไปในด้านการประกอบอาชีพ การ

สื่อสารระหว่างกัน ตลอดจนการปฏิสัมพันธ์ด้านสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นศูนย์กลางเพื่อเชื่อม การเรียนด้านภาษาร่วมกับสถาบันภาษาต่างๆทั้งในและต่างประเทศ

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีบทบาทด้านทดสอบ และพัฒนาทักษะภาษาอาหรับ ทั้งนี้เพื่อให้เดินตามกลยุทธ์และปัจจัยของประเทศไทยที่ตั้งไว้ใน การขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับการสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมกันนี้เป็นยุทธศาสตร์หลักคือ การเพิ่ม ศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม สำหรับยุทธศาสตร์แรกนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมี บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถด้านภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นสื่อกลางและเป็นเครื่องมือในการ ประกอบอาชีพ เช่นบุคลากรด้านการแปลภาษาในโรงพยาบาล โดยประเทศไทยเป็นประเทศต้นๆที่ ประชาชนแถบตะวันออกกลางเดินทางมารักษาตัว ตลอดจนเป็นการเพิ่มความรู้แก่บุคลากรในการ เจริญต่อรองรับด้านเศรษฐกิจและการประชุมระดับประเทศ ทั้งนี้ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มีบทบาทอย่างสูงในการที่จะเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ภาษาอาหรับเพื่อให้ บัณฑิตตลอดจนบุคคลที่สนใจด้านภาษาอาหรับสามารถเรียนภาษาอาหรับเพื่อเป็นแนวทางในการ แสวงหาปัจจัยยังชีพในอนาคตได้

จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยด้านพันธกิจของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษา อาหรับเพื่ออิสลามศึกษา ได้ทราบถึงพันธกิจหลักดังนี้

1. สร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบ มาตรฐานภาษาอาหรับ
  2. สร้างและพัฒนาหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับเพื่อ อิสลามศึกษา
  3. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอาหรับและการ สื่อสารแก่นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอน และบุคคลทั่วไป
  4. ให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาให้เป็น ที่ ยอมรับในระดับภูมิภาค
- “การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบ มาตรฐานภาษาอาหรับคือภารกิจที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะ

ภาษาอาหรับได้สร้างแบบทดสอบภาษาอาหรับจากที่ไม่มีเลยในอดีต และได้มีการพัฒนาเพื่อให้แบบทดสอบนั้นๆดีขึ้นตามลำดับ โดยหลักเกณฑ์ของการสร้างแบบทดสอบคือการรวมกลุ่มของนักวิชาการที่มีความรู้ด้านภาษาอาหรับโดยเฉพาะเป็นผู้ออกแบบของแบบทดสอบ แต่ในด้านการพัฒนานั้น ทางศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับได้ลองให้นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่สนใจ ทำแบบทดสอบดังกล่าว เพื่อหาความยากง่าย ข้อผิดพลาดเพื่อการแก้ไขต่อไป”

(มบุญศักดิ์ โต๊ะเถื่อน, 5 มิถุนายน 2561)

“วัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีวัตถุประสงค์ 4 ข้อด้วยกัน ดังนี้

1. เพื่อจัดทำและพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ
2. เพื่อจัดทำหลักสูตรอบรมภาษาอาหรับและผลิตนวัตกรรมสื่อการเรียนการสอน
3. เพื่อวิจัยพัฒนาเสริมศักยภาพการเรียนรู้ การค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนเยาวชนและผู้สนใจทั่วไป เพื่อสามารถติดต่อประสานงานสื่อสารกับชาวต่างชาติได้
4. เพื่ออบรมให้ความรู้เรื่องทักษะภาษาอาหรับแก่นักเรียน นักศึกษา บุคลากรและบุคคลทั่วไปเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาเรียนรู้และการประกอบอาชีพ”

(อับดุลราซิก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

กลุ่มเป้าหมายที่ทางศูนย์ให้ความสำคัญยิ่งนั้นคือกลุ่มของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่มีความสนใจจะเดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ หรือนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรีที่มีความสนใจในภาษาอาหรับและมี

ความตั้งใจที่จะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศอาหรับ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ เยาวชนและผู้สนใจทั่วไปในพื้นที่เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิสัยทัศน์ของศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้ตั้งวิสัยทัศน์ว่า มีความเป็นเลิศในการบริการวิชาการด้านการทดสอบภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาในระดับภูมิภาค

ในด้านพันธกิจนั้นศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีพันธกิจที่จะตอบวิสัยทัศน์ของศูนย์ทั้งหมด 4 พันธกิจด้วยกันคือ

1. สร้างและพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับและจัดทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ
2. สร้างและพัฒนาหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา
3. ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอาหรับและการสื่อสารแก่นักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอนตลอดจนบุคคลทั่วไป
4. ให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค

จากวิสัยทัศน์และพันธกิจข้างต้น บ่งชี้ว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้มอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะพร้อมจะตอบบทบาทของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในการที่จะเผยแพร่ภาษาอาหรับให้เข้าสู่สังคมทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนบุคคลทั่วไป

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาเป็นศูนย์ที่พร้อมจะสนับสนุนนักเรียนและบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะศึกษาภายในร่วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีความสนใจพิเศษด้านภาษาอาหรับ เนื่องจากเรามีพร้อมทั้งกำลังทรัพย์ที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาล การสนับสนุนที่ดีจากผู้บริหารวิทยาลัย และเรามีกำลังบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับโดยเฉพาะ เนื่องจากอาจารย์ที่เป็นวิทยากร ท่านเหล่านั้นไม่ได้มีความเด่นด้านวิชาการอย่างเดียว แต่ท่านยังมีความเด่นด้านกิจการนักศึกษา การปรับตัวเอง สุ่มติการสอน การเป็นเพื่อนกับนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาไม่เกรงที่จะสอน ผลลัพธ์จึงดีในสายตาของนักศึกษาหรือผู้เข้าร่วม”

(อับดุลราซัค ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีการเผยแพร่ภาษาอาหรับด้านหลักสูตรการอบรมทางภาษาอาหรับ โดยได้เน้นเนื้อหาด้านการฟัง การอ่าน การเขียนและการพูด โดยได้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอาหรับโดยตรงเป็นผู้สอน และมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ เป็นผู้คอยประสานงาน

การเผยแพร่ภาษาอาหรับในลักษณะดังนี้ เป็นการจัดทำกิจกรรมในลักษณะแบบเข้าค่าย โดยใช้ระยะเวลาในการจัดที่แตกต่างกันออกไป โดยแบ่งระยะเวลาดังนี้

- กลุ่มนักเรียน จะใช้เวลาจัดกิจกรรมประมาณ 3 วัน โดยจัดปีละ 1 ครั้ง และรับผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 80 คนต่อ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้มีความเข้าถึงของผู้สอนแก่นักเรียนกลุ่มดังกล่าว โดยการจัดกิจกรรมจะเป็นการใช้ภาษาอาหรับในการสื่อสาร ทั้งนี้สำหรับกลุ่มของนักเรียนนั้นจะเน้นด้านการพูดเป็นส่วนมาก

- กลุ่มนักศึกษา การจัดกิจกรรมในกลุ่มนักศึกษา จะใช้เวลาในการจัดกิจกรรมอย่างน้อย 7 วัน และรับผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 100 คนต่อ 1 ครั้ง แต่ในระดับของนักศึกษาจะต่างกับกิจกรรมที่เน้นในส่วนของนักเรียน โดยในส่วนของนักศึกษาจะให้ความสำคัญด้านการพูด การโต้ตอบ และการเขียน เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการด้านพัฒนาภาษาอาหรับนั้น เป็นนักศึกษาที่สมัครโครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN) ซึ่งนักศึกษาดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ เนื่องจากคะแนนในการเข้าร่วมกิจกรรมจะส่งผลต่อการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนของนักศึกษาในต่างประเทศ ซึ่งภาพรวมนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้ด้านภาษาอาหรับเพิ่มเติม

- การให้บริการวิชาการภาษาอาหรับเป็นอีกพันธกิจหนึ่งที่ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับให้ความสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยศูนย์ฯ มีการบริการหลักอยู่ 2 ประการด้วยกันคือ

1. การเผยแพร่หนังสือการท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเขียนด้วยภาษาอาหรับเพื่อมอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในประเทศไทย ทำให้นักท่องเที่ยวจากประเทศอาหรับรู้จักประเทศไทยมากขึ้น

2. การพัฒนาทักษะครูสอนภาษาอาหรับ โดยเป็นการเชิญบรรดาครูที่สอนภาษาอาหรับในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่เข้าร่วมอบรมการพัฒนาการสอนภาษาอาหรับ โดยได้รับเสียงตอบรับเป็นอย่างดีจากบรรดาครู

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีกระบวนการและวิธีการ รวมทั้งหลักสูตรอย่างอย่างด้วยกันที่จะตอบเจตย์วิสัยทัศน์ของศูนย์เอง รวมทั้งตอบเจตย์วิสัยทัศน์ของวิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยที่ศูนย์มีกระบวนการและแผนการพัฒนาภาษาอาหรับ 6 วิธีการด้วยกัน คือ

1. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอาหรับสำหรับครูและผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการสอนภาษาอาหรับสำหรับครูและผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโครงการที่เน้นผู้เข้าร่วมที่เป็นครูหรือผู้สอนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเกือบทุกโรงเรียนนั้นได้มีการบรรจุวิชาภาษาอาหรับเป็นหนึ่งวิชาที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียน ด้วยเหตุนี้ ศูนย์ทดสอบจึงมีโครงการดังกล่าวเพื่อเป็นสถานที่ที่จะต่อยอดวิธีการเรียนการสอนภาษาอาหรับและชี้แนะแนวทางต่างๆ ให้กับบรรดาคณาจารย์เหล่านั้น

2. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (ต่างจังหวัด)

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทักษะภาษาอาหรับสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นโครงการที่ศูนย์ได้นำนักศึกษาจากวิทยาลัยอิสลามศึกษาเดินทางไปทำค่ายภาษาอาหรับนอกพื้นที่ อาทิ การทำค่ายภาษาอาหรับที่จังหวัดกระบี่ การทำค่ายภาษาอาหรับที่จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ การนำนักศึกษาเหล่านั้นออกนอกพื้นที่ เพื่อให้นักศึกษาได้อาศัยอยู่ในสังคมที่มีการสื่อสารภาษาอาหรับล้วนๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความตอบสนองด้านภาษาอาหรับที่มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษาที่ผ่านโครงการนี้ ส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาที่มีความพร้อมจะเดินทางไปศึกษาแลกเปลี่ยน ณ มหาวิทยาลัยในประเทศอาหรับ ภายใต้โครงการ International Islamic Studies-Networking (IISN)

3. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านภาษาอาหรับสำหรับนักเรียน (ต่างจังหวัด)

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนนั้น เป็นโครงการที่ ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้เดินทางไปทำการสอนภาษาอาหรับแก่นักเรียนที่มีถิ่นอาศัยในต่างจังหวัด เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับให้เรียนเหล่านั้นกระตือรือร้นในด้านภาษาอาหรับ รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ศักยภาพของวิทยาลัยอิสลามศึกษาในด้านภาษาอาหรับ เพื่อนักศึกษาเหล่านี้ มาศึกษาต่อด้านอิสลามศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ

4. โครงการอบรมภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยว

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับรายงานว่า ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของชาวอาหรับที่ให้ความสนใจอันดับต้นๆสำหรับการเดินทางมาเที่ยวเที่ยวในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดภูเก็ต ชลบุรี เชียงใหม่ เป็นต้น วิทยาลัยจึงได้มอบให้ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาอบรมภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยวแก่บุคคลทั่วไปที่สนใจ โดยมีผลงานที่เป็นการเผยแพร่ภาษาอาหรับโดยตรงคือ พจนานุกรมเฉพาะด้านภาษาอาหรับเพื่อการท่องเที่ยว

5. ประชุมปฏิบัติการคณะกรรมการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานภาษาอาหรับ (Workshop) ณ ต่างจังหวัด

ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษามีผู้ทำงานทั้งหมด 8 คน โดยแบ่งเป็นสายวิชาการ 2 คน เจ้าหน้าที่ 7 คน (ข้อมูลเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2561) ทั้งนี้ จึงต้องมีการประชุมปฏิบัติการคณะกรรมการพัฒนาแบบทดสอบภาษาอาหรับ ทั้งนี้เพื่อศึกษาถึงข้อควรแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้นเพื่อพัฒนาการที่ดีขึ้นในการเผยแพร่ภาษาอาหรับในสังคม

6. การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรสถาบันภาษาอาหรับ ณ ต่างประเทศ

“ศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้คำนึงถึงบทบาทและความสำคัญของอาจารย์และบุคลากรภาษาอาหรับ โดยมีการส่งคณาจารย์และบุคลากรเดินทางไปศึกษาถึงแนวทางการสอน การเผยแพร่ และแนวทางการส่งเสริมภาษาอาหรับให้ดียิ่งขึ้น โดยศูนย์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษาได้มีความสัมพันธ์อันดีกับ มหาวิทยาลัยอัลอัสฮัร ประเทศอียิปต์ และมหาวิทยาลัยอัลอัลบัยต์ ประเทศจอร์แดน ซึ่ง

มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีความพร้อมที่จะสนับสนุนการเรียนการสอน และการเผยแพร่ภาษาอาหรับของคุณ์”

(अबดุลราชัก ยูโซ๊ะ, 6 มิถุนายน 2561)

จากบทความข้างต้น พบว่าวิทยาลัยอิสลามศึกษาได้คำนึงคำว่าครูผู้เป็นต้นฉบับแห่งการรับรู้ถึงข้อมูล ซึ่งการที่จะได้ข้อมูลที่ดีและถูกต้องนั้นย่อมต้องมีความรู้ความสามารถที่สามารถเผยแพร่ความรู้ความสามารถดังกล่าวได้ด้วยดี

จากข้อมูลทั้งหมดของคุณ์ทดสอบและพัฒนาทักษะภาษาอาหรับเพื่ออิสลามศึกษา นี้ เป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นว่า วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้เน้นการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่สังคมที่เริ่มต้นตั้งแต่ นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีความต้องการที่จะศึกษาและให้ความสนใจในด้านภาษาอาหรับ โดยได้ยึดถือนโยบายของการจัดตั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นหลัก

2.5.2.3 โครงการทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาต่างชาติ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาอิสลามระดับอุดมศึกษาของภาครัฐที่สามารถเปิดหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนที่สามารถตอบโจทย์ของสังคมมุสลิมทั้งในประเทศและต่างประเทศในการเลือกเข้าเรียนในระดับต้นๆของประเทศไทย ทั้งนี้ เนื่องจากวิทยาลัยฯ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษารวมทั้งการพัฒนาเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถซึ่งจะเป็นกำลังหลักและแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของประเทศในระยะยาว แต่กระนั้นยังมีนักศึกษาบางส่วนทั้งในและต่างประเทศไม่สามารถสานต่อการศึกษาให้กับตัวเองได้ เนื่องจากขาดแคลนทุนทรัพย์และความยากจน จึงก่อให้เกิดการขาดความมุ่งมั่นที่จะเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากหมดหวังและมองไม่เห็นด้านทุนทรัพย์

ดังนั้น เพื่อเป็นการเปิดโอกาส สร้างความหวังและพัฒนาศักยภาพทางด้านการใช้ชีวิต ทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม และประสบการณ์นอกห้องเรียนให้แก่เยาวชนดังกล่าวได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเป็นการสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดียิ่งขึ้น วิทยาลัยฯ จึงสรรหาทุนการศึกษาเพื่อให้เยาวชนที่มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพความเป็นผู้นำได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อจนสำเร็จปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาเหล่านั้นสามารถเป็นแรงผลักดันในด้านการสื่อสารภาษาอาหรับแก่นักศึกษาทั่วไป โดยมองว่าการสร้างสังคมที่มีการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับเป็นวิธีการหนึ่งในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาต่างชาติ
- เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติ
- เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากล
- เพื่อสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม
- เพื่อนำนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับจากต่างประเทศมา

ศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา เพื่อสร้างสังคมที่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาอาหรับ

ลักษณะของทุน

- เป็นทุนให้กับนักศึกษาต่างชาติที่มีผลการเรียนสะสมดีเด่นและมีความประพฤติ

ดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

- เป็นทุนให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมและช่วยเหลือสังคม
- ไม่เป็นผู้ที่กำลังรับทุนการศึกษาอื่นในเวลาเดียวกัน

การประเมินผลและการติดตาม

- นิสิต/นักศึกษาจะต้องนำส่งรายงานผลการศึกษาพร้อมรายงานกิจกรรมที่เป็น
สาธารณประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมในแต่ละภาคเรียนให้คณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษาทราบ
ก่อนการขอรับทุนการศึกษาในภาคเรียนต่อไป โดยผลการเรียนด้านภาษาอาหรับจะต้องได้ไม่น้อยกว่า
B

- คณะกรรมการพิจารณาทุนการศึกษาจะดำเนินการประเมินคุณสมบัติของผู้ที่
ได้รับทุนการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ได้รับทุนว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามหลักเกณฑ์หรือไม่
เพื่อประกอบการพิจารณาให้ทุนการศึกษาหรือให้เป็นผู้หมดสิทธิ์รับทุนการศึกษาต่อไป

- นักศึกษาทั่วไปที่เป็นคนไทย สามารถสื่อสารด้านภาษาอาหรับได้ดียิ่งขึ้น
ซึ่งคำนึงถึงการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยมีนักศึกษาต่างชาติเป็นตัวแปรที่สำคัญใน
การสื่อสารภาษาอาหรับ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้คำนึงถึงผลที่จะได้รับจากการมอบทุนดังกล่าวแก่นักศึกษา
ต่างชาติ โดยมองถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหมู่นักศึกษาด้านการสื่อสารภาษาอาหรับระหว่าง

กัน ถึงแม้ว่าส่วนหนึ่งจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศก็ตาม แต่การสร้างสิ่งแวดล้อมนั้นถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งในการเป็นตัวขับเคลื่อนที่ดีได้

- สามารถสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษาต่างชาติ
- สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติ
- สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากล
- สามารถสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม

จากผลที่คาดว่าจะได้รับข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า วิทยาลัยฯ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างประเทศได้ดี เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย จีน ศรีลังกา กัมพูชา เป็นต้น รวมทั้งวิทยาลัยอิสลามศึกษาสามารถสร้างสิ่งแวดล้อมการศึกษาที่เป็นสากลด้านภาษาอาหรับได้เป็นอย่างดี

วิทยาลัยอิสลามศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการใช้ภาษาอาหรับเป็นอย่างมาก โดยมีกลยุทธ์ที่จะให้นักศึกษาวิทยาลัยฯ สามารถสื่อสารภาษาอาหรับได้ดี และสิ่งอื่น ๆ อีกมากมายที่นักศึกษาและชุมชนจะได้รับ โดยวิทยาลัยฯ ได้มอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติเพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา ซึ่งเป็นทุนสนับสนุนการศึกษาทั้งหมด โดยรวมถึงค่าธรรมเนียมการศึกษา ค่าหอพักและค่าใช้จ่ายรายเดือน

การมอบทุนนักศึกษาดังกล่าวมี วัตถุประสงค์หลักคือวิทยาลัยอิสลามศึกษามีความตั้งใจที่จะสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น ภาษาและการแต่งกาย เป็นต้น โดยเฉพาะสังคมด้านภาษาที่วิทยาลัยฯ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งนักศึกษาที่เดินทางมานั้น มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับ จะทำให้นักศึกษาไทยที่ศึกษา ณ วิทยาลัยฯ มีสังคมที่สามารถจะโต้ตอบ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งจะเป็นการช่วยนักศึกษาอีกวิธีหนึ่ง

การมอบทุนการศึกษาแก่นักศึกษาต่างชาติ เพื่อเดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษา เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่วิทยาลัยฯ ใช้ในการเผยแพร่ภาษาอาหรับแก่นักศึกษา เนื่องจากวิทยาลัยฯ ต้องการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ภาษาอาหรับที่ไม่ใช่ห้องเรียนเป็นศูนย์กลาง นักศึกษาสามารถสนทนากับเพื่อนต่างชาติได้นอกห้องเรียน โรงอาหาร สถานที่ออกกำลังกาย เป็นต้น เพราะคำว่านานาชาติเป็นแค่ทฤษฎีหนึ่งเท่านั้น เพราะเท่าที่สังเกตจากสถาบันการศึกษายานนอก บางแห่งใช้คำว่านานาชาติ แต่ผู้เรียนนั้นกลับเป็นคนในพื้นที่ทั้งหมด อย่างเช่น นานาชาติที่บางมหาวิทยาลัยในตุรกี ก็เป็นคนตุรกีที่เรียน สาขาวิชาภาษาจีนนานาชาติ ก็มีแต่นักศึกษาไทยที่เรียน เพราะฉะนั้น คำว่า

นานาชาติไม่สามารถตีโจทย์ได้อย่างแท้จริง แต่การสร้างสังคมโดยมีคนต่างชาติเป็นองค์ประกอบและสื่อสารโดยใช้ภาษาสากล สิ่งนั้นต่างหากที่จะให้นิยามความเป็นนานาชาติได้อย่างแท้จริง

“วิทยาลัยฯ พยายามที่จะส่งเสริมการสร้างสังคม ณ จุดนั้น โดยได้ทำการรับนักศึกษาจากประเทศต่างๆ ซึ่งประเทศกลุ่มแรกที่เดินทางมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษาคือ นักศึกษาจากประเทศจีนและกัมพูชา โดยเฉพาะนักศึกษาจากประเทศกัมพูชา นั้น คณาจารย์จากแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มาซึ่งนักศึกษาที่เก่งด้านภาษาอาหรับมาเรียน โดยหวังว่ากลุ่มนักศึกษาเหล่านั้นสามารถตีโจทย์กลยุทธ์ของวิทยาลัยฯได้”

(อาเซ็ม อัสซารีฟ, 7 มิถุนายน 2561)

“วิทยาลัยอิสลามศึกษาได้รับนักศึกษาต่างชาติเพื่อศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยฯ นั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก เนื่องจากว่าในสังคมบ้านเรา ไม่ได้เป็นสังคมภาษาอาหรับโดยตรง เพราะฉะนั้น การมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอาหรับมาอยู่ในสังคมนี้ โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถถืออยู่ระดับเกณฑ์ดี ทำให้สังคมมีการพูดคุยด้วยภาษาอาหรับมากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะแค่นักศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมทั้งคณาจารย์ด้วยที่จะได้รับผลประโยชน์ เนื่องจากคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอาหรับ ส่วนใหญ่เป็นคนที่จบการศึกษาจากประเทศแถบตะวันออกกลาง การได้มาซึ่งคนต่างชาติที่สามารถคุยภาษาอาหรับ ทำให้คณาจารย์เหล่านั้นสามารถที่จะทบทวนภาษาที่เขาเคยได้เล่าเรียนมา”

(อานีฟ สามะ, 2 กุมภาพันธ์ 2561)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่วิทยาลัยฯ ได้รับนักศึกษาต่างชาติเพื่อมาศึกษา นักศึกษาไทยโดยเฉพาะแผนกวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ สามารถได้รับประโยชน์

อย่างมาก โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยภาษาอาหรับนอกห้องเรียน ทำให้นักศึกษาล้ำที่จะสอบถามข่าวคราวระหว่างกันมากขึ้น

การรับนักศึกษาต่างชาติเพื่อมาศึกษา ณ วิทยาลัยอิสลามศึกษานั้น สามารถช่วยเหลือนักศึกษาไทยได้มาก เช่น เวลาที่อาจารย์สอนในชั้นเรียนแล้วนักศึกษาไม่เข้าใจในส่วนนั้น นักศึกษาสามารถสอบถามกลุ่มเพื่อนจากต่างประเทศนอกห้องเรียนได้ ซึ่งนอกจากจะได้ข้อมูลด้านการเรียนแล้วยังสามารถพัฒนาภาษาของเราได้ดียิ่งขึ้น

การเรียนภาษาอาหรับที่มีเฉพาะในหลักสูตรและในชั้นเรียนไม่สามารถที่พัฒนาภาษาเราได้ดี เนื่องจากนักศึกษาคนๆหนึ่งเรียนภาษาอาหรับอย่างมากที่สุดก็ 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แล้วนอกเหนือจากนั้นก็อยู่ในบริบทและสังคมที่ใช้ภาษาไทย จึงทำให้ความตั้งใจเดิมกลืนกินสิ่งที่ดีแต่เป็นส่วนน้อยนั่นคือภาษาอาหรับ แต่การทำให้สังคมรอบตัวเป็นสังคมที่มีการสื่อสารภาษาอาหรับมากขึ้น จะช่วยให้พัฒนาการด้านภาษาของเราเร็วยิ่งขึ้น ยังมีนักศึกษาต่างชาติเรียนวิชาเดียวกันกับนักศึกษาด้วย นักศึกษาก็จะสร้างกลุ่มคุยทางออนไลน์ การพูดคุยตรงนั้นก็แทนที่ด้วยภาษาอาหรับที่ใช้ในการสื่อสาร โดยนักศึกษาสามารถอ่าน เขียน ข้อความทางออนไลน์ได้ เพราะคนบางคนก็ไม่ได้เป็นภาษาอาหรับมาก คำบางคำที่ไม่เข้าใจก็สามารถหาความหมายได้เลย ทำให้นักศึกษาเข้าใจภาษามากขึ้น เนื่องจากถ้าเป็นการคุยซึ่งๆหน้าอาจจะทำให้นักศึกษาไม่กล้าที่จะสื่อสาร แต่การคุยทางสังคมออนไลน์ทำให้นักศึกษากล้าที่ค้นหา ณ วินาทีนั้นได้เลย

การที่วิทยาลัยฯ มีนักศึกษาต่างชาติเรียนในสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาตินั้น สามารถช่วยให้นักศึกษาทบทวนและฝึกพูดกับนักศึกษาต่างชาติได้ เนื่องจากการเรียนภาษาอาหรับของสาขาวิชาอิสลามศึกษาหลักสูตรนานาชาติ มี 3 ระดับด้วยกัน ถ้าการเรียนในห้องเรียนเป็นการเรียนทฤษฎี การเรียนนอกห้องเรียนก็เป็นการเรียนภาคปฏิบัติ ซึ่งถ้าสองอย่างนี้ก็สามารถเดินควบคู่ด้วยกันก็จะยิ่งทำให้ได้ภาษาเร็วขึ้น

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาจากต่างชาติพบว่า นักศึกษาต่างชาติไม่เข้าใจว่าเหตุใดวิทยาลัยอิสลามศึกษาถึงจัดกิจกรรมโดยใช้ภาษาไทย และไม่ใช้ภาษาอาหรับหรือภาษาอื่นๆเลย ทั้งๆที่วิทยาลัยฯ มีจำนวนนักศึกษาจากต่างประเทศประมาณ 100 คน เพราะว่าถ้าเพิ่มภาษาอาหรับลงไป กิจกรรมด้วย นักศึกษาไทยจะได้รับประโยชน์ด้านการฟังมากถึงแม้จะไม่เข้าใจก็ตาม แต่การทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับภาษาเป็นบรรทัดฐานแรกที่นักศึกษาไทยจะเข้าใจภาษาได้ง่ายขึ้น

“การเปิดพื้นที่ๆพร้อมให้นักศึกษาได้มีการพูดคุยภาษาอาหรับที่ไม่ใช่ห้องเรียน จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ดีสำหรับนักศึกษาที่สนใจ แต่กระนั้น การจัดพื้นที่ๆนั้นไม่ควรมองถึงจำนวนของผู้เข้าร่วมอย่างเดียวนะ เนื่องจากถ้ามองถึงจำนวนผู้เข้าร่วมแล้ว กิจกรรมนั้นๆ ก็มีโอกาสบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพราะตัวอย่างที่ทราบว่ามีผู้สนใจ และมีเวลารวมน้อยนิดเท่านั้น ที่พร้อมจะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว แต่จำนวนน้อยนั้นเรากลับได้คนที่มีความพร้อมและมีประสิทธิภาพจริงๆ”

(อาหะมะ ดอละ, 5 กุมภาพันธ์ 2561)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าการที่วิทยาลัยอิสลามศึกษาให้นักศึกษาจากต่างประเทศเพื่อเดินทางมาศึกษาต่อ ณ วิทยาลัยฯ นั้นสามารถที่จะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสังคมที่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาอาหรับ ซึ่งอาจเป็นบทบาทหนึ่งที่นักศึกษาหรือบุคคลทั่วไปไม่สามารถมองข้ามได้

Prince of Songkla University
Pattani Campus